

**EVOLUȚIA POLITICII ÎN
DOMENIUL MIGRAȚIEI ȘI
DIASPOREI ÎN REPUBLICA
MOLDOVA**

George TAPINOS (Franța):

**“Migrația este o alegere...
Dacă omul rămâne în țară –
asta tot este o alegere, o
încredere în guvern și
economia de piața”**

ETAPELE PRINCIPALE

- Etapa I: 1990-1994;
- Etapa II: 1995-2000;
- Etapa III: 2000-2006;
- Etapa IV: mai 2006-2013;
- Etapa V: 2013 - pînă în prezent.

Criteriile de clasificare:

- **Obiectul** - modificarea conceptului;
- **Subiectul** - Reforma instituțională.

ETAPA I (aa.1990-1994)

■ *Esența: migrația & securitatea*

Obiectivul de bază: Protejarea populației autohtone, identității naționale, combaterea imigrației masive în Republica Moldova din spațiul sovietic / post-sovietic.

■ *Structura principală:* Departamentul migrației în componenta Ministerului muncii, protecției sociale și familiei.

■ *Cadrul legal:* Legea cu privire la migrațiune (1990); Constituția Republicii Moldova (1994);

- Legea cu privire la intrare si iesire din Republica Moldova (1994); Legea cu privire la statutul juridic al cetatenilor straini si apatrizilor in Republica Moldova (1994).
- ***Colaborarea internațională:*** acorduri bilaterale în domeniul migrației de muncă cu Rusia, Ucraina (1993), Belarus (1994), acorduri multilaterale in cadrul CSI (cu privire la regimul fără vize (1992); pensionare (1992); protecție socială în cazul traumatismului (1994), în domeniul migrației forței de muncă și protecției sociale a migranților de muncă (1994).

ETAPA II (aa.1995-2000)

■ *Esența:* – **migrația & securitatea**

Obiectivul de bază: Integrarea Republicii Moldova în spațiul mondial migrațional. Însă integrarea populației și structurilor statale / țării se realizau în mod paralel, fără conexiune. Statul să străduie să protejeze migrantul de muncă moldovean care se află peste hotare legal.

- *Structura principală:* Departamentul migrației în componenta Ministerului muncii, protecției sociale și familiei;

- ***Cadrul legal / normativ:*** hotărîrea de guvern “Cu privire la angajare temporară a lucrătorilor-migranți” (1997) – aprobat Regulamentul cu privire la angajarea peste hotarele țării.
- Tentative de combatere migrației ilegale și traficul de persoane.
- ***Colaborarea internațională:*** prin structurile MAE au făcut propuneri de colaborare (semnarea acordurilor în domeniul migrației de muncă și protecției migranților moldoveni) structurilor de stat din 24 țări (1997). Nu au raspuns.
- Acorduri de readmisie cu Polonia, Lituania (1997)

ETAPA III (aa.2001-2006)

■ *Esența: migrația & securitatea*

Obiectivul de bază: Protejarea migrantului de muncă moldovean (legal & ilegal) peste hotare.

Exportul forței de muncă? Experianța Fillipinelor – migrația de muncă organizată.

Consolidarea managementului migrational și crearea imaginii pozitive a structurilor migraționale la populație.

Activizarea conlucrării cu structurile internaționale.

- Activizarea politicilor practice / reale în domeniul migrațiilor.
- ***Structura principală:*** 2001-2002 – Serviciul de stat migrațiune;
2002-2005 – Departamentul migrațiune;
2005-2006 – Biroul National pentru migrație.

- ***Cadrul legal:*** Legea despre cetatenie (2000); Conceptia politicii migrationale (2002); Legea cu privire la migratiune (2002); Legea cu privire la statutul refugiatilor (2002); Legea cu privire la prevenirea si combaterea traficului de fiinte umane (2005).
- ***Colaborarea internațională:*** Acorduri bilaterale în domeniul migrației de muncă cu Italia (2003) - cota de la 500 pînă la 6500 persoane pe an; Azerbaidjan (2005). Acorduri multilaterale in cadrul CSI (2005-2006)

- Planul Individual de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană (2005).
- Colaborarea la nivelul structurilor locale și regionale (în primul rînd cu Rusia, Italia). Acorduri de angajare organizată în cîmpul muncii peste hotare (cu implicarea statului moldav) cu Cehia, Quwait, Italia, Israel, etc.
- Formarea bazei de date a Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă cu privire la lucrători migranți peste hotare (6 mii de persoane / dosare).

■ A ratificat mai mult de 20 acte internaționale în domeniul protecției lucrătorilor-migranți și refugiați: Convenția nr.181 a Organizației Internaționale a Muncii privind agențiile private de ocupare a forței de muncă; Convenția nr.97 a Organizației Internaționale a Muncii privind migrația în scop de angajare; Convenția europeană cu privire la statutul juridic al lucrătorilor migranți; Carta Socială Europeană; Convenția Europeană cu privire la asistență socială; Convenția (1951) și protocolul adițional cu privire la refugiați (1967); Acord de colaborare între Guvernul Republicii Moldova și Organizația Internațională pentru Migrație, Organizația Internațională a Muncii.

ETAPA IV (mai a.2006-2013)

■ *Esența – migrația & dezvoltarea*

- *Obiectivul principal:* Scopul (protejarea migrantilor in strainatate) nu a fost atins; Apropierea la standardele UE; Atragerea migrației pentru dezvoltarea durabilă a țării.
- Investirea remitentelor in comunitatile locale, conturile bancare; Conlucrarea cu diaspora (diaspora științifică); Informarea migrantilor; Reintoarcerea și reintegrarea in patrie.
- Complicitatea si polivarietatea scopurilor.

- Legislația este subordonată politicilor. Crește spectrul instrumentelor și mijloacelor (produsului politico / administrativ) de reglare proceselor migraționale și implementare a politicilor în domeniu.
- Politica migrațională este parte componentă a politicilor sociale; scopurile politicilor migraționale sînt subordonate priorităților naționale, cu perspectivele dezvoltării durabile a Republicii Moldova.

■ ***Structura principală:***

- din mai 2006 – Ministerul de interne (Biroul de migrație și Azil în cadrul Ministerului de interne)
- Alte structuri de stat in domeniul reglării migrațiilor:
- Ministerul muncii, protecției sociale și familiei; Biroul Relații Interetnice.

Cadrul legal: Legea cu privire la migratia de munca (2008); Legea cu privire la modificarea legii cu privire la Migratiune (2008) (art.1); Legea privind azilul în Republica Moldova (2008); Legea privind regimul strainilor in Republica Moldova (2010); Legea cu privire la integrarea străinilor în Republica Moldova (2011); Legea privind frontiera de stat (2011); Strategia națională în domeniul migrației și azilului (2011-2020); Strategia națională de management integrat al frontierei de stat pentru aa 2011-2013.

- Planul de acțiuni pentru consolidarea managementului migrației și sistemului de azil din Republica Moldova pe anii 2008-2009,
- Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane 2008-2009,
- Planul de acțiuni privind stimularea reîntoarcerii lucrătorilor migranți moldoveni de peste hotăr (2008-2011); protejarea cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotare, Planul național de acțiuni pentru 2011-2015 cu privire la implementarea Strategiei Naționale în domeniul migrației și azilului, etc.

- ***Colaborarea internațională:*** Acord bilateral în domeniul migrației de muncă cu Italia (2011); acorduri bilaterale în domeniul securității sociale cu Bulgaria (2008); România (2010), Luxemburg (2010); Austria (2011); Estonia (2011); Portugalia (2011); Cehia (2011); Belgia (2012) etc.
- Acorduri de readmisie cu 14 state UE și 5 state non-UE (2009-2011);
- Plan de acțiuni Republica Moldova – UE privind liberalizarea regimului de vize (2011).

ETAPA V (2013 – pina in prezent)

■ *Esența – migrația & dezvoltarea*

Obiectivul principal: lucrul cu diaspora, consolidarea diasporei, ajutorarera cetățenilor moldoveni peste hotare, atragerea diasporei in dezvoltarea durabilă a țării, crearea imaginii pozitive a Republicii Moldova peste hotare.

■ Interes către diasporă se manifesta și înainte (decretul președintelui Lucinschi din a.2000). Însă din a.2013 diaspora devine obiectul principal al politicilor migraționale moldovenești. Este evidențiat lucrul cu diaspora în calitate de direcție aparte. Prin aceasta a fost reflectată situația că comunitățile moldovenești în străinătate încep să se integreze în țările de destinație, se transformă în diaspora. Diaspora treptat devine actor sinestătător al politicii migraționale, cere atenție specială, are loc instituționalizarea rolului ei în viața și dezvoltarea Republicii Moldova.

STRUCTURA

- Din noiembrie 2012 este creat Biroul pentru relații cu diaspora în componență cancelariei de Stat al Republicii Moldova (dispoziția Cancelariei de Stat martie 2013).
- ***Alte instituții specializate în domeniul migrațiilor – MAI (Biroul Migrație și azil, Poliția de frontieră), Ministerul muncii, protecției sociale și familiei (Secția politicilor migraționale).***

- Cadrul legal: Strategia națională «Diaspora – 2025» și Planul de acțiuni pentru implementarea ei.
- Un succes vădit al politicii migraționiste este obținerea regimului fără vize cu Uniunea Europeană (aprilie 2014). Au fost semnate acorduri în domeniul migrației de muncă cu Italia (2012) și Israel (2013). În baza acestui acord în Israel muncesc legal mai mult de 3000 de migranți de muncă moldoveni.

- Crearea structurii specializate in domeniul diasporei a avut un efect pozitiv asupra consolidării diasporei moldovenești.
- BRD a elaborat și realizează 9 programe: Diaspora Engagement Hub, «DOR» (diaspora, origini, reintoarcere), Diaspora business-forum, congresele diasporei, Zilele diasporei, Stagiile guvernamentale, Grupurile de Excelență, programe culturale ale diasporei, «Dor de Moldova».

CONGRESE (aa.2004-2016)

<i>anul</i>	<i>Țări</i>	<i>Participanți</i>
2004	12	120
2006	22	170
2008	20	200
2010	31	250
2012	22	100
2014	28	145
2016	27	179

■ Congreșele diasporei se realizează din anul 2004, în luna august, când reprezentanții diasporei revin în Moldova, în perioada concediilor. Din 2015 se organizează Zilele Diasporei. A contactelor permanente, dialogului direct între diaspora și reprezentanții guvernului, autorităților centrale ale Republicii Moldova.

- Afară de aceasta menționăm realizarea Forumurilor investiționale ale diasporei (din 2014). În 2014 a avut loc Forumul Investițional în Italia, în 2016 – în Spania și Portugalia.
- În Republica Moldova din 2014 se organizează Business-Forum. Scopul acestor evenimente constă în stabilirea relațiilor, contactelor, atragerea investițiilor în Moldova. Forumul este realizat o dată la 2 ani. La Business-Forumul din 2016 au participat 170 de persoane din 27 țări ale lumii.

■ Din 2013 anual este realizat programul «DOR», adresat copiilor din diasporă, cunoașterea patriei părinților, studierea limbii, culturii și tradițiilor poporului moldovenesc. În cadrul programului deja au avut loc 5 tabere de vară. În 2017 în acest program au participat 100 de copii din 14 state (80 – din străinătate și 2- din Republica Moldova). Copiii au fost selectați în baza concursului – au fost depuse 197 de cereri.

- În cadrul programului Diaspora Engagement Hub reprezentanților diasporei au fost oferite 65 de granturi . Finansarea este efectuată de Guvernul Republicii Moldova în colaborare cu Organizația Internațională pentru Migrație și finanșată de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Colaborare.
- În cadrul programului Diaspora Engagement Hub au fost deschise 10 centre educaționale ale diasporei în 7 țări (Belgia, Irlanda, Italia, Kazahstan, Canada, Portugalia, Franța).

- În mai 2017 a fost lansat un nou program guvernamental – Grupurile de Excelență a Diasporei.
- În iulie 2017 a fost lansat programul «Dor de Moldova». Scopul acestui program este mobilizarea diasporei în deschiderea și promovarea potențialului turistic al Republicii Moldova.
- Au fost editate 3 numere a revistei «Moldova oriunde», 44 numere a buletinului informațional săptămânal (BRD), 500 de abecedare «Albinuța”, informarea diasporei în perioada campaniilor electorale, etc.

■ Menționăm și alte programe, de exemplu, MiDL (Migrația și Dezvoltarea Locală). În cadrul acestui program reprezentanții diasporei moldovenești au contribuit la dezvoltarea socială a 26 localități din Republica Moldova, de unde provin, sunt baștinași migranții moldoveni.

PROBLEME

- Finantarea programelor;
- Impactul contextului politic (alegerilor, etc.) asupra dezvoltarii si integritatii diasporei moldovenesti;
- Atragerea diasporei in procesul de dezvoltare a Republicii Moldova;
- Conlucrarea mai activa cu Rusia, Ucraina;
- Conlucrarea cu Transnistria;
- Transparenta si conlucrarea cu societatea civila, sectorul academic si mediatic.